

FODRÁSZ UJSÁG

FODRÁSZOK ÉS BORBÉLYOK SZAKKÖZLÖNYE.

A BUDAPESTI BORBÉLY-, FODRÁSZ- ÉS PARÓKAKESZITŐ-IPARTESTÜLET TULAJDONA ÉS HIVATALOS LAPJA.
Az ipartestület tagjai a lapot díjmentesen kapják.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre	8 korona.
Fél évre	4 „
Negyedévre	2 „
Egyes szám ára 40 fill. Kapható a kiadó-hivatalban.	

Felelős szerkesztő:

PAULIK JÓZSEF.

SZERKESZTŐSÉG: VII., Izabella-utca 27/a, ahová a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény küldendő.

KIADÓHIVATAL: VII., Vörösmarty-utca 17., ahová minden pénzküldemény és a lapra vonatkozó felszólamlások intézendők.

Megjelenik minden hó 1-en és 15-én.

Az ipartestület telefonszáma: 88—13.

Értesítés.

Testületünk és a szövetkezet hivatalos helyiségei VII., Csengery-utca 15. sz. (földszint) van.

Hivatalos órák:

Szövetkezetnek: d. e. 8—12-ig, d. u. $\frac{1}{2}$ 3—8 óráig.

Segédelhelyezés: d. e. 10—11 óráig.

Jegyzői iroda, valamint a munkakönyvek ki- és bejelentése naponként 6—8 óráig.

Elnök található kedden és pénteken este 6— $\frac{1}{2}$ 8 óráig.

Meghívó.

A „Budapesti Bobély- és Fodrász Betegségélyző- és Temetkezési-Egylet” **1908. évi augusztus hó 18 án** (kedden), délután 5 órakor ipartestületünk helyiségében, VII., Csengery-utca 15. szám

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre t. tagtárs urat van szerencsénk meghívni.
Budapest, 1908. augusztus hó 6-án.

Tisztelettel

Horváth Ferencz
titkár.

Reisz Antal
elnök.

TÁRGYSOROZAT:

1. A mult közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése.
2. Elnöki jelentés és a módosított alapszabályokra vonatkozó miniszteri leirat előterjesztése.
3. A választmánynak erre vonatkozó javaslata.
4. Esetleges indítványok.

Az új ipartörvény.

— A tervezet második része. —

(Folytatás és vége.)

A XXXI. fejezet a döntő biráskodást szabályozza annak igénybevételét a géperezü közuti vasuti vállalatokban, továbbá azokban az üzemekben, amelyekben a XXIX. fejezet szerint a munkát összeállítás alapján beszüntetni vagy a munkásokat kizárni tilos, a munkaadó, és az alkalmazottak vagy azok egy része közt támadt vitás ügyben a felekre nézve amennyiben egymás közt megegyezni nem tudnak kötelezővé teszi.

A döntő birói eljárás kötelező a felekre, ha a vitás kívánságot vagy ajánlatot az említett vállalatok valamelyikében foglalkoztatott összes alkalmazottnak legalább fele vagy az illető vállalat bizonyos üzletágához vagy szakmájához tartozó alkalmazottnak legalább egyharmadrésze terjesztette elő.

A XXXII. fejezet az ipari szervezetek közül a kötelező testületi szervezettel foglalkozik.

XXXIII. fejezet az ipari nyilvántartásokat szabályozza s előírja, hogy a testületek a hozzájuk tartozó iparosokról és kereskedőkről, az üzlet tulajdonosának személyében és az üzlet ágában beállott változásokról, az ipari, illetve kereskedő tanulókról, segédekről és gyári munkásokról rendeleti uton közelebbről meghatározandó nyilvántartásokat tartoznak vezetni.

A XXXIV. fejezet foglalkozik az ipari és kereskedelmi egyesületekkel.

A javaslat XXXV. és XXXVI. fejezetei közül előbbi e munkaügyi választmányokban, utóbbi a munkáskamarákban a munkásérdekeket szolgáló két rendbeli új intézményt honósítanak meg.

A XXXVII. fejezet a kisipar boldogulásának és versenyképességének emelésére hivatott ipari szövetkezeti ügyről intézkedik. E fejezet szerint a kereskedelemügyi miniszter az ily szövetkezetek alakítását miniszteri biztosokkal mozditja elő, akiknek teendőivel az iparfelügyelőségek és az iparoktatási személyzet is megbízhatók és megállapítja egyuttal e miniszteri biztosok feladatait és hatáskörét.

Igen fontos ujjitást tartalmaz ipari és kereske-

Értesítés. Szövetkezetünknel minden olcsóbb, mint bárhol. Nagy választék illatszerekben, szappanokban, fejmosóvizekben, stb. Acélárukban **ujdonságok:** Francia és solingeni borotvák (Pollárt-féle kezeléssel) hozzávaló fenőszijak, zajtalan ollók, stb.

delmi bíróságokat rendszeresítő XXXVIII. fejezet. E bíróságok hatáskörébe tartoznak a vitás perlekedés tárgyának értékére való tekintet nélkül azok a magánjogi vitás kérdések, melyek a munkaadók és azok alkalmazottai közt a munka vagy tanviszony megkezdésére, folytatására vagy megszűnésére, az annak tartama alatt fennálló kötelezettségek teljesítésére, az annak megszűnéséből keletkező kártérítési vagy más követelésekre vonatkozólag keletkeznek, még ha a munkaviszonyból folyó jogok és kötelezettségek átruházás, engedményezés, jogutódlás, egyetemleges felelősség útján és más hasonló módon munkaviszonyban nem álló harmadik személyeket illetnek is meg, vagy terhelnek, amennyiben azok törvény szerint megállapított különleges (csőd-, váltó-, büntető, stb.) eljárás alá nem tartoznak; továbbá azok a vitás kérdések, melyek csoportszerződésekből, illetve közös munkavállalásból kifolyólag maguk az alkalmazottak közt; végül azok a vitás kérdések, melyek a munkaadó és az alkalmazott közt az 1907: XIX. t.-c. 156. §-a alapján a betegsegélyezési járulékok és a tagsági igazolványi díjak tekintetében keletkeznek. Minden kir. törvényszék területén felállítandók, ezenkívül azonban járásbírói székhelyeken is felállíthatók az ipari (kereskedelmi) bíróságok. Az iparbírói elnököket és helyettes elnököket az iparbírói székhelyén működő ítélőbírák sorából az igazságügyminiszter három évről három évre rendeli ki, megjelölve, hogy ha valamely ipari bíróság székhelyén munkásbiztosítási választott bíróság is működik, (1907: XIX. t.-c. 158. § a) mindkét bíróság elnöke és helyettes elnökei gyanánt ugyanazokat az ítélőbírákat kell kirendelni. Az ülnököket a munkaügyi választmányok tagjainak választására megállapított módon a bíróság illetékességének területén működő ipar- és kereskedelmi testületek, továbbá az ezek tagjainál foglalkoztatott alkalmazottak választják.

A bíróság ötös tanácsban ítél, a négy ülnök közül a szakmaszerűség lehető érvényesítésével kettő munkaadó, kettő alkalmazott. Oly vitás ügyekben, melyekben a per tárgyának értéke száz koronánál nem több, a bíróság felebbezés kizárásával határoz, más ügyekben a felebbitel megengedhetőségére és módjára nézve a polgári perrendtartás szabályai irányadók.

A büntető határozatok a XXXIX. fejezet tartalmazza, míg a XL. fejezet a hatóságok és hatósági eljárás iránt rendelkezik. Ez utóbbi fejezet szerint azokat az iparhatósági teendőket, melyek a közérdeket érintik, elsőfokon továbbra is a rendes közigazgatási hatóságok, a munkásvédelmi teendőket a kerületi iparfelügyelőségek látják el, míg azok a teendők, melyek az iparosok és kereskedők önkormányzatából folynak, az ipar, illetve kereskedelmi testületek hatáskörébe tartoznak. Ugyane hatóságok látják el első fokon a hatáskörükbe tartozó teendőkkel kapcsolatos kihágási bíráskodást. Az első fokú közigazgatási hatóságok és az ipari, illetve kereskedelmi testületek hatáskörébe tartozó ügyekben másodfokú hatóság az alispán, illetőleg törvényhatósági joggal felruházott városokban a városi tanács, a kerületi iparfelügyelőkhöz tartozó ügyekben az illetékes ipari főfelügyelőség. Harmadfokon végül általa-

ban a kereskedelemügyi miniszter illetőleg kihágási ügyekben kereskedelemügyi miniszteriumban szervezett kihágási tanács jár el, mely öt tag jelenléte mellett, a kik közül egynek az illető szakmából való munkaadónak és egynek alkalmazottnak kell lennie, ülésben hozza ítéleteit.

A vasárnapi munkaszünet revíziójának kérdéséhez.

Mikor Baross Gábor 1890-ben megalkotta a vasárnapi munkaszünetről szóló törvényjavaslatot, e szünetet több más szakma mellett a borbély- és fodrász iparra sem terjesztette ki. Az akkori testület vezéremberei azonban némi kivétellel határozott állást foglaltak a törvényjavaslat eredeti szövegének ezen intézkedése ellen. E sorok írója már akkor megjósolta azt a káros hatást, melyet a munkaszünet behozatalának iparágunkra szükségképen gyakorolnia kell, hiszen a borbélynak és fodrásznak akad a legtöbb munkája s akkor tarthat számot a legtöbb keresetre, amikor egyéb tereken az üzem szünetel s a közönségnek szabad ideje van. Az általam megjósolt káros hatás azóta, sajnos, valósággá vált; tapasztalhatjuk ezt napról-napra egyre nyomasztóbban. (Csak-hogy ez azóta rég beköszönt volna a kérdés szociális erejénél fogva is. Szerk.) A munkaszünet behozatala óta nemcsak az „uri“, hanem az iparososztály nagyrésze is odahaza végzi személyesen a borbély- és fodrászmunkát és nem szorul fodrászra.

Mivel iparágunkra a törvényjavaslat eredeti szövegezése szerint a munkaszünet — szerintem igen helyesen — nem terjedt ki, nosza kaptak magukat, küldöttséget toboroztak össze és felszaladtak a miniszterhez az említett sérelem kiküszöböléséért kunyorálni. A miniszter engedett és elrendelte, hogy vasárnap délelőtt 12 órakor zárassanak be az üzletek; ennyi munkaidőt azonban keveseltünk s kértük terjesztessék ki 2 óráig; e kéresünk teljesült is s a 2 óráig terjedő munkaidő jobban meg is felelt, de aztán fölléptek derék segédeink s kieszközölték, hogy maradjon csak meg télen-nyáron a 12 óra, mint záró óra. (A többi szakmák teljes munkaszünet behozatala is hozzájárult. Szerk.) Így állott be a jelenlegi helyzet, melylyel alig hiszem, hogy egyetlen kollegánk is, aki komolyan fogja fel hivatását, megvolna elégedve, kivéve talán elitt-fodrászaink egyikét-másikat. A nyári hónapok alatt, mikor a közönség korábban kel, még megjárja e rendszer, de annál keservesebben érezzük káros következményeit télen, amikor a reggeli órákban mindenki otthon tartózkodik s legfeljebb úgy 10 óra tájban jut eszükbe az embereknek, hogy a fodrászhoz is jó lesz benézni; ekkor aztán zsufolasig megtelik a kis üzlethelyiség, a várakozók közt egy sereg abbonens; ezek még csak bevárják sorjukat, de a türelmetlenebb fizető vendégek várnak egy-két percig s aztán bosszusan felugranak s elmennek. A tömeges munkát a legnagyobb megerőltetés mellett sem lehet elvégezni 12-ig, a záróra beálltaig. Tudjuk mindnyájan, mily rengeteg bevételünk megy ilyenformán kárba a 2—3 órai munkaidő mellett. Közgyűléseinken is több ízben szólaltam fel aziránt, hogy legalább 2 óráig lehessen dolgozni.

A segédek hozzájárulásával 2 évvel ezelőtt készített és a kereskedelmi miniszteriumtól jóváhagyott, jelenleg érvényben levő nyitási és zárási szabályzat 1911 (?) június végével lejár s ettől fogva senki sem lesz köteles alávetni magát e szabályzat káros intézkedéseinek. Amikor rendkívüli

Eredeti ROXO borotvák és élfínomító kövek egyedül ZAORÁL JÁNOS-nál kaphatók.

közgyűlésünk e szabályzatot tárgyalta, erélyesen felléptem a munkaszabadságnak e jogtalan és veszélyes megnyirbálása ellen. Mégis csak fölháborító, hogy külső „hatalmak“ arra szorítsanak, hogy akkor nyissak, amikor nekik tetszik és akkor zárjak, mikor legtöbbet kereshetek. (Cikkiró azt kívánja, hogy segédeink távozása után mi maradjunk az üzletben, meddig? Szerk.) Elvégre is nem azért fizetek adót, bérletet, üzletfenntartási költségeket stb., hogy üzletem négy falát nézzem. A közönséget nem lehet arra kötelezni, hogy akkor jöjjön amikor nekünk tetszik, hanem nekünk kell arról gondoskodnunk, hogy akkor jöhessen, mikor neki tetszik.

Nézetem szerint még jóval a szabályzat lejárta előtt hozzá kell látnunk e munkaszünet, jobban mondva e munkanyomorítás végleges szabályozásához. A vasárnapi munkaszünetről szóló törvény revíziója a képviselőház őszi ülészakán szőnyegre kerül. Addig is foglaljuk memorandumba és terjesszük a kereskedelmi kormány elé követeléseinket, melyek lényeges foglalatja az, hogy szeptember 1-től június végéig (talán okt. 1 től március végeig? Szerk.) vasárnaponként d. u. 2 óra legyen a kötelező záróóra, július és augusztus hónapok vasárnapjain pedig déli 12 óra és pedig az egész országban. Ezuton a fentemlített kellemetlenségek nagy részének végett vethetünk. Mindenesetre ki kell eszközölnünk azonban, hogy e munkaidő a fürdőkre is feltétlenül kötelező legyen, mert különben az egész dolog illuzorius. Erre azért fektetek súlyt, mert tudomásom szerint néhány fürdő vezetősége nagyon ágaskodik ezen intézkedés ellen, hogy náluk is csak 12 óráig van megengedve a borbély- és fodrászmunka. Ezek az urak tudniillik örömet lelnék abban, ha a mi rovásunkra huzhatnának egy kicsit.

A részemről ajánlott záróórát bátran elfogadhatják segédeink is. hiszen így is elég idejük marad szórakozásra és pihenésre s elvégre az ő igyekezetük is oda irányul, hogy magukat önállósítsák s meg vagyok győződve, hogy ha majd mesterek lesznek, maguk sem fognak másképen gondolkodni. Mert bizony súlyos helyzete van a mesterembernek a mai világban, az egyre felszórólt horribilis házbér (lakásért is, meg üzlethelyiségért is!), a sok adó, a családfenntartással járó terhek nyomása alatt már-már összeroskad. Szinte irigylem kisvárosi kollégáimat és helyzetüket, mely semmiesetre sem mondható fényesnek, de a miénkhez képest, kik a fővároshoz vagyunk kötve, maholnap valóságos Eldorado. E súlyos és egyre jobban súlyosbodó helyzet lehető könnyítése kizárólag tőlünk függ; ne mulasszuk el igénybevenni e célra az alkalmasoknak látszó eszközöket.

Perin János.

Berlini levél.

Berlin, aug. 1.

Utolsó írásomban már nagy vonásokban megemlékeztem a berlini fodrászokról s most folytatólagosan adok számot észrevételeimről. — Elsőbb Knöfler üzletéről ohajtok megemlékezni, melyhez hasonló még Párisban sem láttam. A nagy, világos női és férfi terem, a pazar berendezés, a márvány díszítések bámulatba ejtettek. Az özvegygyel franciául társalogtam s nem győztem csodálkozni energiáját. Egy ilyen nagyarányú üzlet vezetése, hol csak a házbér 23 ezer márka évente, bámulatom a szaktárs előtt indokoltá teszi. Nagy segítségére van az özvegynek fia, ki Párisban töltött éve után, fiatal kora dacára, a berlini fodrászok között elsőrangú helyet érdemelt ki. Igénytelen, egyszerű ez ifju külső megjelenése s a haj közé temetkezve, nem is sejtem benne a

főnök fiát. Hasonlóak fényes berendezése van Habynak, az udvari fodrásznak, bár itt a női fodrászat kisebb arányu. A Friedrich str.-én, mely Berlin legforgalmasabb utcája, alig van fodrász. Nagyforgalmu üzlete van itt Müllernek, hol is főként a félvilág találkozik. Mint minden nagyobb fodrászüzletben, úgy itt is az eladásra fektetik a fősúlyt. No de könnyű eladni az olyan vevőnek, kinek sok pénze van. Mig csak hozzávetőleg sincs fogalmam az évi forgalomról, ámde 50—100 ezer márka között bátran veszem. Hasonló, sőt jobb üzlete van Engbartnak az Alexander-téren. Érdekes, hogy Engbart egyszerű orcifalvi svábgyerek volt, mikor atyám üzletébe jött tanulónak. Berlinben hat márkával érkezett. Tíz évig volt Knöflernél alkalmazott s a ma elégedett módos ember. Engbart sokat dolgozott s így jó sora munkájának gyümölcse. Berlinben még sok fodrászt ismerek, kik nem rettenve meg a kezdet nehézségeitől, ma nagy üzemek élén állanak, így Lindenberget, ki a Continentál szállóban, Mullerere az Adlung szállóban bir pompás üzletet — Általános ma az alkalmazott szaktárs előtt az a hit, hogy csak a tőkével rendelkező boldogulhat. E téves hit onnan ered, hogy csak a kész munka leszen tekintetbe véve s nem gondolnak arra, hogy mit dolgoztak e nagy üzletek főnökei fiatal korukban. Érdeklődjenek csak egy kissé s átkinpfelt éjszakákról s napi tizenhétórás fárasztó munkáról fognak hallani. A jóllét s az ezt élvező derűs arc mögött, lássa az alkalmazott az átdolgozott éjszakáktól sápadt arcot. Ma sokkal könnyebb helyzete van az alkalmazottnak. Párisban az első uri fodrász 200 frank havi díjazást élvez, s itt Berlinben is soknak van 150 márka alapfizetésük. Emellett borra való s eladás utáni százalékból is bőven kijut, s a szezonban egész 500 márkáig is föl jut egy ügyes segéd havi keresete. Így azután a világvárosokban sok öreg segéd van, kik nyugodt hivatalnok életet élnek, azzal a különbséggel azonban, hogy három akkora jövedelmük van. Kint Párisban, úgy itt is kereskedővé vedlett sok fodrász. Üzletében már többé nem szolgál ki s ipari munkát se végezve, illatszert s hajmunkát árusít. Ezek s az áruházak nagy konkurenciát képviselnek, hiszen itt fele áron jut a vevő azokhoz a cikkekhez, melyből a fodrász máig fő jövedelmét élvezte. No de a világváros óriási kereslete helyre billenti a mérleget s a fodrászok sem rövidülnek meg. A nagyobb fodrásztermekben alig marad idő a hajmunka készítésére. Fodrászok s fodrásznők lakásukon műhelyeket rendeznek be s öt-hat leánnyal is dolgozva, szép keresethez jutnak. A Fundersehstrein pedig Anton hajkereskedése és parókakészítő vállalata most alakult részvénytársasággá. Itt egy nap alatt készül el egy utcai paróka, s olcsó árai a mindinkább kereskedővé alakuló világvárosi fodrászt teljesen kivetkőzteti iparos jellegéből. Összehasonlítást tesz a kereskedő és iparos helyzete között, a mi iparunk kereskedelmi termékeit tartva szem előtt, a helyzet ily alakulását semmi esetre sem tartom egész helyesnek. Az iparos munkájának díjazása mellett még az alkotás örömeiben is részesedik, s az oly tényező, mely a minden esetre csak egyéni szempontból hozott ítéletemben; a mi helyzetünket, a kereskedőé fölé helyezi. Sokszor elnéztem mily öröm telik atyámnak munkájában, s szinte becézve kezeli azokat. A világváros fodrásza azonban már csak az aranyak csengésében leli örömét.

Már Münchenben észleltem, Párisban s itt meggyőződtem, hogy a fodrászüzletek külső luxusa nem képez előnyt. Nem ismerem a budapesti viszonyokat, de önkéntelenül a kávéházak a helyi viszonyokhoz aránytalan fejlődése jut eszembe. Az olvasó eszme társulására bízom a következtetést.

Eredeti ROXO borotvák és elfinomító kövek egyedül ZAORÁL JÁNOS-nál kaphatók.

Berlin legelőkelőbb negyedében a „Westen“-ben van honfitársunk Rigó üzlete. Szívesen beszélt velem magyarul. Közvetlen szomszédságában van Banz, szintén speciális női terme. Banz üzlete a fiatalabb, következőképp nagyobb itt a luxus. Becsés lapjában olvasom, hogy a közeledő téli idényre már megindultak a tervezetések. Az összes, ha egyesülne külföldi mintára, eredményesebb volna munkája. A széthuzás, a kisebb társaságokba való tömörülés, csak szétforgácsoló hatással van. Első sorban tehát egyesülnünk kellene, s tiszta levegőjű, szép helyiséggel rendelkezve a szaktársak élénkebb összejövetelét mozdítanók így elő.

Most pedig egy-ket szó a hajmunkákról. A férfi fél paróka (toupé) mérték vételénél a legideálisabb a gypsszel való modellezés. A gyakorlatban azonban e több időt igénylő módszer csak kevés alkalmazást talál. Általános a vignetták használata. E hosszukás, egyik oldalán ragasztó szerrel bekenet papirlapok a kopasz felületre helyezve, hamarosan megadja a fej formáját s a kopasz fölület alakját. A munka-fej papir szeletekkel való modellirozásával alkalmassá tesszük a jólülő paróka készítésére.

Toupét készítésénél két eljárást figyelhettem meg. Különösen érdekes a következő eljárás: A toupé rajzának elején és hátulján két korcukkelszerű gázzövetet erősítünk meg s keresztbe szintén két darabból fedjük a fölületet. Így tehát négy darab gázzövet alkotja a paróka alapját. A keresztül menő két gázzövet sáv a választék alatt találkozik, s a kész munkán az összerovás már nem látszik, mert a választék alól már ki leszén vágva. A két végen a dupla gázzövet nem leszén levarva, csak hagyva össze csomózva. A ragasztó hely kerek s nem a szélen van. A gázdarabok összevarása két irányban történik. Előbb egyszerű öltésekkel, mely minden egyes öltés csomózva leszén levarva. Egy ilyen toupét alapja alig egy óra munkája, s igen célszerűnek találtam.

Egy másik módszer ez: Az átlátszó ragasztó szövet szallag módjára leszén letéve s erre a szövetet egyszerűen hozzá varják, s a kész munka után a fölösleges szövet le leszén vágva. Ez utóbbi eljárás még gyorsabb, s mint mondják a gyorsaság rovására nem szenved a tartóság.

Ha így elnézem a külföldön készülő hajmunkákat, önkéntelenül a gyári s a mester alkotta cipő jut eszembe. A versenyben az utóbbi leszorul, a gyári munka külső csinjával nem bír, s a vevő csak több évi csalódás után keresi csak föl a jó munkát szolgáltató cipész mestert. A parókat viselő ember is csak, miután többszöri csalódásban volt része, tér vissza azon fodrász mesterhez, ki maga végzi egész munkáját, s nem adja ki a munkát vállalkozónak. Mint a bolti cipő, úgy a gyáriasan készült paróka is csak a használat első idejében szép s már hamarosan formáját veszítve hasznavehetetlen is lesz egyszersmind. A külföldön sok a parókat viselő ember s így sok rossz parókat is volt alkalmam láthatni. Nagy előnye valamennyinek a preparált hullámos haj alkalmazása. Becsés lapjának egyik számában olvastam egy szaktársunknak a férfi divatról irt cikkét, melyben a lehetetlen simára lenyalt angolosnak gunyolt divat ellen kel ki. És a divat a parókaviselőre is rá lesz disputálva s ezért lehet a parókat az első szempillantásra fölismerni. Ellenben ha a balaszter s előrés hullámos hajból készül, a hiba elkerülhető. A női hajmunkákban a transformáció mind nagyobb teret hódít, s ennek tudható be a mély konty divatja. A konty karréba vart lokni vagy hajfonat. Az előbbi azonban inkább kedvelt, s a fodrászok is jobban forszirozzák érthető okokból. A szaktárs előtt nem ismeretlen a haj-

nak az utóbbi időben való megdrágulása. A világvárosok fodrászainak nagy kereslete verik föl az árakat. A magyar hajra is rákerült a sor, s több helyütt nagy mennyiségben láttam magyar haját, úgy hogy nem soká késik az az idő, hogy a magyar fodrász külföldön fogja beszerezni azt a nyersanyagot, melyet hazája exportált.

Nem volna lehetséges egy hajkereskedés létesítése szövetkezeti alapon? Az illetékes tényezők talán fölkarolhatnák e gondolatot, s így legalább eleinte a magyar haját menthetnők meg számunkra. Megerősödvé a szövetkezet a délről s keletről, nyugatra áramló hajból talán itt is lerakodhatik valami.

Bányász Henrik.

E nemben a legkitünőbb készítmény! Fodrász uraknak nagy árkedvezmény!

**NÖVESZTI
ÉS DUSSÁ TESZI
A HAJÁT**

A
GARA-
féle
PETROLEUM-
HAJSZESZ
ÁRA 2 KORONA.
FÜSZÉTKÜLDÉSI-
HELY:
GARAŐZSA
ÉS TSA,
DROGERIA A
HATTYÚHOZ
BUDAPEST
József-körút 78.
ÁRJEJYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Kapható még következő fő eladási helyeken:

**Budapesti fodrászok raktárszövetkezetében
VII., Csengery-utca 15.**

Ángyán Béla VIII., József-körút 9.

Gáspár Testvérek VII., Erzsébet-körút 33.

Flasner Lajos VIII., József-körút 17.

Vegyes hírek.

A budapesti kerületi munkásbiztosító pénztár a következő hirdetményt bocsátotta ki:

Hirdetmény.

Értesítjük a pénztár összes tagjait (munkaadókat és alkalmazottakat egyaránt), hogy az Országos munkásbetegsegélyező és balesetbiztosító pénztár jóváhagyott alapszabályai f. évi augusztus 1-én életbelépnek. Ezen alapszabályok a fizetendő járulékok, tagsági igazolványok és segélyek tekintetében következőleg intézkednek:

I. A járulékok.

Folyó évi augusztus hó 2-tól kezdve az eddigi 6 napi-bérosztály helyett az átlagos napibérosztályok következőleg állapítatnak meg:

I. osztály	átlagos napibér	--- ---	K 1.—
II.	" "	--- ---	" 1.50
III.	" "	--- ---	" 2.50
IV.	" "	--- ---	" 3.50

Eredeti ROXO borotvák és élfínomító kövek eggedtől ZAORÁL JÁNOS-nál kaphatók.

V. osztály átlagos napibér	---	---	„	4.50
VI. „ „ „	---	---	„	5.50
VII. „ „ „	---	---	„	6.50
VIII. „ „ „	---	---	„	7.50

I. osztályba tartoznak, akik		1 K-ig bezárólag		
II. „ „ „	1 K-n felül	2	„	„
III. „ „ „	2	3	„	„
IV. „ „ „	3	4	„	„
V. „ „ „	4	5	„	„
VI. „ „ „	5	6	„	„
VII. „ „ „	6	7	„	„
VIII. „ „ „	7	8	„	„

terjedő beszámítható napi keresettel vannak alkalmazva.

Heti, havi vagy évi fizetéseknél a szokásos munkanapokra eső kereset alapján történik az átlagos napibérosztály megállapítása. Ennélfogva hetifizetéseknél a heti keresmény egy hatoda alapján, a havi fizetéseknél a havi keresmény egy huszonötöd része, évi fizetésnél pedig az évi keresmény egy háromezred része alapján történik az osztályokba való besorozás. Az inasok és gyakornokok, ha tényleges keresetük nincs, vagy napi 1 koronánál nem nagyobb, az I. osztályba sorozandók.

A járadékkucs országosan 3 százalékban állapítatik meg, amely hetenkint 6 nap után számítatik. Az egyes osztályokban tehát a következő járulékok fizetendők:

I. osztályban hetenként	—	.20 fill.
II. „ „	—	.30 „
III. „ „	—	.48 „
IV. „ „	—	.66 „
V. „ „	—	.84 „
VI. „ „	1.02	„
VII. „ „	1.20	„
VIII. „ „	1.38	„

Ezen hetijárulékokban befoglaltatik a budapesti pénztár alapszabályaiban megállapított heti 2 fillér üdülési járulék.

A járulékok az egész hétre fizetendők, ha azonban a munkaviszony tartama nem egész hétre terjed ki, akkor a járuléknak megfelelő hányada fizetendő. Minden megkezdett nap egész napnak számítatik. A munkaviszony megszakítása nélkül idegen szünetek figyelembe nem vétetnek.

Azon munkaadók, akik üzemiükben az év, illetve a szokásos évi munkatartam nagyobbik felében ötnél több munkást, inast és gyakornokot rendszerint nem alkalmaznak ha üzemiük a kisipar körét meg nem haladja, betegség eseteire biztosítási kötelezettség alá eső alkalmazottaik után az átlagos napibérnek csak 2 százalékát fizetik. A 2 százalékos járulékkulcs alapján a hetijárulékok, az üdülési járulékot beszámítva a következők:

I. osztályban hetenként	---	---	kor.	14 fill.
II. „ „	---	---	„	20 „
III. „ „	---	---	„	32 „
IV. „ „	---	---	„	44 „
V. „ „	---	---	„	56 „
VI. „ „	---	---	„	68 „
VII. „ „	---	---	„	80 „
VIII. „ „	---	---	„	92 „

A betegsegélyezési járulékok felerészben a biztosításra kötelezettek, felerészben a munkaadót terheli.

A munkaadók a járulékokat hetenként tartoznak a pénztárba befizetni. A fizetésre halasztást vagy a felmerülő hátralékoknak részletekben törlesztését sem az országos pénztár, sem a kerületi pénztár nem engedélyezheti.

II. A tagsági igazolvány.

A pénztár tagjait (munkaadókat és munkásokat egyaránt) ezuton is figyelmeztetjük, hogy az összes bejelentett alkalmazottak részére az Országos Munkásbetegsegélyző és Balesetbiztosító Pénztár egész működési területére érvényes és egységes tagsági igazolványokat állítunk ki. Az igazolványokat a tagok megőrizni tartoznak, mert e nélkül a pénztártól semmilyen segélyezést sem igényelhetnek. A tagsági igazolvány díja első ízben 20 fillér, a másodpéldányé 50 fillér, minden további példányé 1 korona. Ha tehát a tag igazolványát elveszti, a másolatért első ízben 50 fillért, másodízben már 1 koronát tartozik fizetni.

A tagsági igazolványok díját a munkaadó fizeti be, joga van azonban az összeget az alkalmazott keresetéből levonni.

III. Segélyek.

A segélyezések tekintetében az érvénybe lépett alapszabályok a következőkben intézkednek.

Az eddi táppénz és temetkezési segély helyett a következő segély nyújtatik:

I. osztályban napi táppénz	---	---	kor.	50 fill.
II. „ „ „	---	---	„	75 „
III. „ „ „	---	1	„	25 „
IV. „ „ „	---	1	„	75 „
V. „ „ „	---	2	„	25 „
VI. „ „ „	---	2	„	75 „
VII. „ „ „	---	3	„	25 „
VIII. „ „ „	---	3	„	75 „

I. osztályban temetkezési járulék 30 kor. — fill.

II. „ „ „	30	„	—	„
III. „ „ „	50	„	—	„
IV. „ „ „	70	„	—	„
V. „ „ „	90	„	—	„
VI. „ „ „	110	„	—	„
VII. „ „ „	130	„	—	„
VIII. „ „ „	150	„	—	„

Folyó évi augusztus 1-től kezdve a megbetegedett pénztári tagok és családtagjaik csak 20 héten át részesülnek a törvény és alapszabályszerű segélyezésekben, akik azonban augusztus 1-ét megelőzőleg betegállományban vannak, azokra az új alapszabályok ezen intézkedése visszaható erővel nem bír és azok továbbra is a régi alapszabályok szerinti segélyezéseket élvezik. Családtagok után temetkezési segély nem jár.

Gyermekágy esetén gyermekági segély a táppénzzel egyenlő összegben a lebetegedés napjától kezdve 6 héten át, de csak azon esetben, ha a tag lebetegedését megelőzőleg legalább 3 hónapig egyhuzamban tagja volt az országos pénztárnak, vagy e nélkül is, ha az országos pénztárba belépését megelőző egy év alatt összesen legalább 3 hónapig pénztári tag volt.

Mindezek alapján figyelmeztetjük a t. munkaadó urakat, hogy folyó évi augusztus hó 1-én még az eddigi bérosztályok szerint történik a járulékok levonása és ez ideig esedékes járulékok az eddigi szabályok szerint fizetendők be. Augusztus 2-től kezdődőleg azonban már az új napibérosztályok szerint történik a járulékok levonása és a pénztár is ez alapon fogja a munkaadókat a járulékokkal megterhelni.

Végül figyelmeztetjük mindazon munkaadókat, akik 23185/908. sz. körlevelünk és hirdetésünk dacára a m. kir. állami munkásbiztosítási hivatal által elrendelt bejelentéseket még nem teljesítették, azokat haladéktalanul eszközölgék, nehogy a pénztár kénytelen legyen az 1907 XIX. t.-c. 20. §-a értelmében a bejelentéseket a munkaadó költségén elvégeztetni.

Eredeti ROXO borotvák és élfínomító kövek egyedül ZAORÁL JÁNOS-nál kaphatók.

Tanulmány ut Piel Mihály fővárosi szaktársunk Berlinbe utazott, hogy az ottani fodrászakadémia idei kurzusán részt vegyen. Onnan szeptember 1-én Bécsbe utazik, hogy a nemzetközi hölgyfodrász-versenyen részt vehessen. Indulás mindenkor fél 3 órakor.

Zsüri a Hajtermő Sámsonid ügyében. Dr. Hollósy István, a hajtermő és növesztő Sámsonid feltalálója azzal a kérés-sel fordult a fodrász- és borbély-ipartestület elnökségéhez, hogy engedné meg, hogy előttük, mint szakemberek előtt, bemutathassa találmányát. Az ipartestület e kérelemnek helyet adott. A feltaláló egy szaktársunk teljesen kopasz fején s két szaktársunknak nem egészen kopasz fején eddig 3 be-dörzsölést és 3 locsolást alkalmazott s már bebizonyult az, hogy a hajhullás teljesen megszűnt a kevésbé kopasz feje-ken, a teljesen kopasz fejbőrön pedig, nagyító szemlencsé-vel már láthatók itt-ott vöröses pontok, amelyek feltaláló szerint az új hajmagvak megfogamzását jelentik s kicsirázása előtt szoktak mutatkozni. A legfeszültebb kíváncsisággal vár-juk a kísérletek eredményét.

Solyom augusztus havi kirándulásai: 16-án Kamara erdő. Találkozás az Elnök lakásán. 20-án Csömör. Találkozás a keleti pályaudvarnál. 23-dikán Szentendre. Találkozás Margit park kávéház. 30-án Érd. Találkozás az Elnök lakásán.

Ertesítés. A budapesti borbély- és fodrász-betegség-égyelő- és temetkezési-egylet elnöksége, t. tagjait felkéri, hogy betegség esetén a megbetegedést szóval vagy írásban, Ritter Mihály egyleti alelnöknél IX., Ferencz-körut 44. vagy Váry Gyulánál a borbély- és fodrász-ipartestület irodájában VII., Csengery-utca 15. azonnal bejelenteni sziveskedjenek. Mert a táppénz az alapszabályok szerint csakis a bejelentés napjától számíttatik.

Tisztelettel

Reisz Antal
egyl. elnök.

A Borbély és Fodrászsegédek (ujjonnan alakult hazafi-as) országos Egyesületének központi helyisége Budapest, IV. ker. Szervita-tér 8. szám. Hivatalos órák: Tagok felvé-telére minden csütörtökön este 9—10 óráig. Munkaközveti-tés csakis a tagok számára minden este 9—10 óráig.

Lapszerkesztő bizottság: *Joszt Péter és Réthly Arpád.*
Az ipartestület jogtanácsosa: *Dr. Révay Zoltán ügyvéd.*
lakik IV., Váci-utca 56. szám.

Kiadja: *Nagel István könyvnyomdája Budapest.*
VII., Vörösmarty-utca 17.

Egy teljes **fodrász-üzlet** berendezés, nagy fiókos szek-rénynyel együtt azonnal eladó. — Cim: Rákóczi-ut 69.
fodrász-üzlet.

Vidéki fodrász-üzlet

orvosi rendeletre, más vidékre költözés miatt jutányosan eladó.
Cim a kiadóban.

Eladó egy **szappanszekrény** márvány lappal. —
Cim: Éles József Lónyay-utca 1.

Egy szép olcsó **üvegfal** eladó. — Cim: III. ker., Szigetvári-
utca 15. szám.

Dreszmann Károly

homoru műköszörülde és aczéláru raktára

Budapest, VII., Erzsébet-körut 24. sz.

Ajánlja műköszörüldéjét és nagy aczéláru raktárát a t. fodrász urak
becses figyelméhe.

Lipp Ferencz

műköszörüs mester

Budapest, X. ker., Ráday-utca 5. szám.

Ajánlja aczéláru raktárát és műhelyét minden e szakba vágó
munkák pontos, jó és olcsó elkészítésére.

Hirdetések

e lap részére felvételnek a kiadóhivatalban

Budapest,

VII., kerület, Vörösmarty-utca 17. szám.

JOSEF HELLER, MÜNCHEN

Rumfordstrasse 1/a.

Első és legrégebbi német beretvagyár és homoruköszörülde.

Különleges üzlet teljes fodrászberendezésekben.

:: **12 legnagyobb kitüntetés.** ::

Különlegesség: Val. ang. beretvák saját homoru köszörüléssel.

Védjegy: Josef Heller, München törv. bejegyezve.

Monarchia borotva

lehuzásra $\frac{1}{4}$, $\frac{5}{8}$, $\frac{1}{8}$ széles, darabja 3 korona.

Bejegyzett védjegyek.

Francia beretvák: 10, 13, 16 mm. széles „Pier-ron“ bej. védjeggyel, francia haj- és szakállollók „Pierron“ védj. különféle alak és hosszúságban. Haj-és szakállvágó-gépek, csakis kipróbált gyártmányu. Juwel, Koh-i-noor, Dalila, Aesculap, Mundus. Kitűnő viz- és olajlehuzó kövek, szijak és Ádám, valamint minden fodrászkellékek, kötszerek és illatszerek.

Régi borotvák, hajvágó gépek és ollókköszörülése, gondosan és legrövidebb idő alatt eszközöltetnek.

Gazdagon illusztrált árjegyzék ingyen és bérmentve.

Mindenkinek saját

érdeke, hogy szükségletét ott szerezze be, ahol **kifogástalan jó árut, versenyt kizáró áron**, és hol az e szakmához szükséges **összes cikkek** kaphatók. Tehát kérem egy próbarendeléssel kísérletet tenni, személyesen vagy telefonon (48—13.) mert a legkisebb megrendelést is szívesen házhoz szállítom.

ÁNGYÁN BÉLA

fodrászati műszer és illatszer nagybani raktára
Budapest, VIII., József-körút 9. (Bazár-udvar.)

Van szerencsém a tisztelt fodrász és borbély urak szíves tudomására adni, hogy üzletem november hó elsőtől fogva **jóval kibővítettem** ezáltal a már ugy is **nagyválasztéku áruraktáram** jelenleg **oly dúsválasztéku**, hogy ezen szakmában a legkényesebb igényeket is kielégíthetem.

Legújabb raktárra érkeztek nagyválasztékban **Higienikus vatta és puder tartályok, fertőtlenítő készülékek és vízmelegítők.**

Teljes üzleti berendezésekből állandóan nagy mintaraktár.

Üzleti kabátok, borotvák, haj és szakál vágógépek és ollókból különösen nagyválasztéku raktár és kedvező árak.

Van szerencsém b. tudomására adni, **BUDAPESTEN, VI., Váczi-körút 27. sz.** alatt villamos erőre berendezett **borotva-műköszörűdét** alapítottam és raktáron tartom a legkitünőbb fajta angol, svéd, francia és solingeni gyármányu borotvákat, ollókat, haj- és szakálvágógépeket, általam jótállás mellett köszörülve. A vidéki megrendeléseket pontosan, azonnal, a köszörüléseket pedig 8 nap alatt teljesítem

Magamat becses pártfogásába ajánlva, kiváló tisztelettel

BLEHA FERENCZ BUDAPEST, VI., Váczi-körút 27.
(Páris-szálloda mellett.)

Több orvosi nyilatkozat. Számos elismerő levél.

EGYSZERI HASZNÁLAT UTÁN MÁR BIZTOS SIKER.

NEM VEGYI SZER, NEM ÁRTALMAS

DIADÁL

LÁB ÉS EGYÁLTALÁN BŐR-IZZADÁS ELLENI POR.

FELTALÁLÓ ÉS EGYEDÜL KÉSZÍTŐ JAKABB JÓZSEF VI. KIRÁLY-UTCA 98. TELEFON-86-48. EGY DOBOZ ÁRA 60 FILLÉR.

KAPHATÓ MINDENÜTT FŐRAKTÁR: TÖRÖK GYÓGYSZERTÁRA KIRÁLY-U. 12.

TÖRVÉNYESEN VÉDVE CSÁSZÁR ÉS KIRÁLYI HADSEREG SZÁLLÍTÓJA.

Kapható a raktárszövetkezetben is.

Szaktársaknak árkedvezmény.

Használati utasítás: Az izzadni szokott lábat vagy testrészt szappannal megmossuk, melyet nem nagyon szárazra törölés után a **Diadalporral** jól beszorjuk és eldörzsöljük.

Világra szóló magyar találmány!

(Szabadalmi igénye 6437. védjegye 17.523 sz. a. belajstr. omozva.)

A természettudomány legújabb vívmánya folytán, a haj, szakál, bajuszszálak magvát képező anyagnak felfedezése alapján készítve. A „**Hajvédő Sámsonid**”

a hajhullást megszünteti.

A „hajtermő és növesztő Sámsonid” néhány heti használat után az utasítás betartása mellett a legöregebb egyén teljesen kopasz fején is

a hajtermését előidézi,

a ritka és rövid hajzatot pedig **dus sűrűvé teszi és igen hosszúra megnöveszti.**

Ugyan az a hatás bajusz- és szakálra nézve is.

Jó eredményéről a feltaláló kezeskedik.

Ára a rendkívül becses hajmagvakat tartalmazó „Hajtermő és hajnövesztő Sámsonid”-nak, kenőcs vagy folyadék (hajszesz) alakjában **20 korona**. A „Hajvédő Sámsonid” ára **10 korona**. Kapható postai úton kizárólag a feltalálónál és egyedüli készítőnél: **Dr. Hollósy Istvánnál, Budapest, VII., Szövetség-u. 28/b.** Hogy ezen valóban csodaszor a hajtermését előidézi meg a legöregebb egyének teljesen kopasz fején is, álljon itt a következő elismerő-levél:

Tekintetes dr. Hollósy István urnak, Budapest.

Ezelőtt harmincz évvel, igen sűrű hajamat egy asványviz-fürdő kurájának hosszabb használata folytán teljesen elvesztettem pár hét alatt. Mult év végén jutottam hozzá az Ön által feltalált hajtermőhöz. A „Hajtermő és növesztő Sámsonid” használata folytán ma már 43 centiméter hosszú gesztenyebarna és vastag hajfonatom van s remélem, hogy 75 éves korom daczára visszanyerem egy méternél hosszabb dus hajamat.

Budapest, 1908. július 10.

Tisztelettel Özv. Klein Henrikné.

A fenti levélben foglalt tények valóságát és az aláírás hitelességét mi alulirottak, kik a 75 éves s nálunk lakó urasszonyt évtizedek óta ösmerjük igazoljuk.

Budapest, 1908. július 12.

Özv Reiznerné,

Flesch Berta,

Flesch Lipót

(VII., Izabella-utca 23. sz. a.)

MÁV. tisztv.

KRAUSZ VICTOR
M Ū K Ö S Z Ö R Ū S
BUDAPEST, VI., KIRÁLY-UTCA 78.

Legjobban köszörült borotvák és az összes borbély- és fodrász-szerszámok, csak is a fenti cégénél kaphatók.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

HALLÓ! HALLÓ!
Nyári kiránduló hely

társaságok és családok találkozó helye
—árnyékos kert,
tekepálya, gyermekjátszóhely, pontos kiszolgálás, olcsó árak.

Villamos vasut a Körte-utcaig, innen utmutató.

Fromm János
vendéglője az

„Árpád templom”-hoz
III., Remetehegy 2093. sz.

TELEFON:

ALAPITTATOTT
1891

BUDAPEST ZAORÁL JÁNOS TÖRVÉNYES VÉDJEGY VIII. BAROSS-UTCZA 1.

KITÜNTETETT
PÁRIS 1900

TELEFON:

1900 PÁRIS VILÁG KIÁLLÍTÁSON, ELISMERT ÉS EZÜST ÉREMMEL KITÜNTETETT
„SAJÁT GYÁRTMÁNY” JÓTÁLLÁSSAL.

ZAORÁL JÁNOS
BOROTVA GYÁR ÉS HOMORÚ MŰKÖSZÖRŰLDE
BUDAPEST VIII. BAROSS-UTCZA 1.

GYÁRTELEP:
UJPEST, ÁRPÁD-UT 25. SZÁM.

A ki pénzének nem ellensége

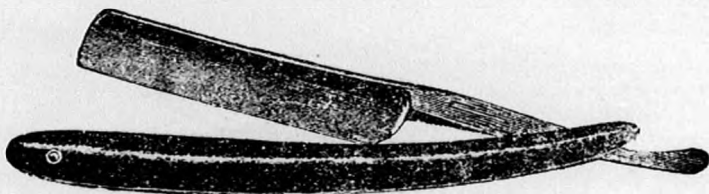

és kevés pénzért
jó üzleti kabátot
akar, az forduljon
kizárólag hozzám

Grünhut Ödön szabó mester

Akácfa-utca 10. (Dohany-utca sarok)

Levelező-lapi értesítésre házhoz jövk.

K o l l e r D é n e s

borotva homorú köszörülde villanyerővel
— és fodrászati cikkek nagy raktára —

Budapest, VI., Sziv-utca 26. (Andrássy-ut mellett.)

Elvállal e szakmába vágó mindennemű **köszörülést.**

Raktáron tart a legjobb gyártmányu **aczelárukat.**

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

URANOS

szabadalm. ké-
kítő pasztilla

ruhamosáshoz
a
legjobb kékítő.

Kapható minden jobb üzletben.

HOCHSINGER TESTVÉREK

vegyészeti gyár

BUDAPEST, VI.

BÉRLETKÖNYVECSKÉK

fodrász urak részére,

tizenkét számmal (minden szám egy lap)

kaphatók névvel, vagy név nélkül e lap kiadóhivatalában

VII., Vörösmarty-utca 17. szám alatt